

Kalous horší Kalouska aneb Fórum nesplněných přání

Author: SF / Petr Bým | Published: 03.03.2011

„Trošku se to zlepšuje!“ - tak zhodnotil aktuální úroveň komunikace mezi vládou a stavaři Miroslav Mašek ze Svazu podnikatelů ve stavebnictví (SPS). Dokazovala to už sama účast premiéra Nečase na zahájení Fóra, méně pak už náměstci a vrchní ředitelé v roli náhradníků v programu ohlášených ministrů. Faktem ale je, že před dvěma roky se na Fóru objevil jen jakýsi záchranný výsadek několika poslanců ODS a loni si přechodná Fischerova vláda se svou reprezentací na této akci také příliš hlavu nelámala. Naděje, které mohla jeho přítomnost vzbudit, ovšem mírnil sám premiér: „Nepřijel jsem s lacinými sliby.“ Pak však přece jen něco slíbil: ustavení svého poradního sboru pro stavebnictví. Jinak Nečasův proslov obsahoval už jen sice dobře znějící a snad i upřímně míněné, ale hlavně časově a nakonec i obsahově mlhavé záměry současné vlády: zúžení prostoru pro korupci, odlehčení administrativní zátěže stavebníků, efektivnější legislativu pro výstavbu liniových staveb a pružnější trh práce.

V době, s jejímž rázem se český stavební summit vyrovnal mottem „Nejtěžší roky jako nový začátek“, to není mnoho. Přítomní asi neočekávali více, ale něco vydatnějšího by jistě přivítali. České stavebnictví se totiž jako jedno z mála evropských, resp. unijních ještě stále potýká s krizí. Loni jeho produkce klesla o 8 % (nebyť fotovoltaiky, bylo by to ještě více), muselo propustit kolem 40 000 stavařů a nejbližší perspektivy jsou přímo pochmurné. Veřejný sektor šetří, takže třeba objednávky dopravních staveb pro letošní rok představují čtvrtinu loňských, mizivá je příprava nových projektů a ministerstvo financí zasazuje i pozemnímu stavitelství jednu ránu za druhou: zvýšení DPH na bytovou výstavbu, zrušení daňových úlev pro hypotéky, redukce podpory stavebního spoření.

Mezi řádky

Politici obvykle neradi mluví přímo k věci, spíše naznačují a je tedy třeba tak trochu číst mezi řádky. Pozorný posluchač tímto způsobem z jejich projevů na Fóru mohl vyčíst docela hodně. Povzbuzení ovšem jen málo. „Chápeme vaše potíže, ale přes všechny škrty zůstává úroveň investic veřejného sektoru nad průměrem zemí OECD!“ - takto premiér naznačil, že s nárůstem výdajů nelze počítat. „Nemalujme si nějaké fikce!“ - komentoval zase náměstek ministra místního rozvoje Miroslav Kalous naděje, které ještě stále někdo vidí v projektech PPP. V duchu „filosofie“ svého skorejmenovce také M. Kalous nepřímo vyloučil změnu postoje vlády k rušení hypotečních daňových úlev („tento ne-výběr daní představuje částku v řádu desítek miliard korun!“) a na požadavek rozkladu plánovaného zvýšení DPH v čase ani neodpověděl. (Bez reakce přítomných exekutivců zůstala i stížnost na mizernou platební morálku veřejného sektoru i

jeho přehnané požadavky na financování ze strany dodavatelů stavebních prací, což kapitálově slabší společnosti vyřazuje z řady tendrů.)

Ohledně bytové výstavby M. Kalous zase poukázal na to, že vláda by se ráda věnovala bydlení sociálnímu a nájemnímu, vedle toho také rekonstrukci stávajícího bytového fondu. A k tomuto tématu dodal ještě: „Je otázkou, zdali nových bytů už nemáme dost.“

Auditorium Fóra nepotěšil ani Ivo Toman, náměstek ministra dopravy, který k hledání chybějících finančních zdrojů vyzval samotné stavaře. Asi nejtristněji - ale snad nezáměrně - vyznělo expoé exekutivců na téma korupce. Podle I. Tomana je možné na cenách veřejných zakázek prostřednictvím elektronických aukcí ušetřit 20 a více procent. Dnes projednávaná novela zákona ovšem s nimi počítá jen jako s možností. „Jsme rádi, že zákon to neukládá jako povinnost. Jsou případy, kdy to není vhodný instrument,“ tak konkretizoval na Fóru českého stavebnictví Zbyšek Sochor z ministerstva průmyslu a obchodu vládní záměr „zúžit prostor pro korupci.“

Ve veřejných rozpočtech se tedy zjevně bude jenom šetřit, jistou podporu snad mohou stavaři čekat v oblasti legislativy. To je záměr dobrý (kromě už zmíněných plánů má jít např. o zkrácení povolovacích procesů, také tím, že by proces EIA byl alespoň v některých případech jejich součástí), ale více než dlouhodobý. A slova I. Tomana těmto plánům nedávají ani nijak vysoký kurz: „Máme problémy i v jiných sférách.“ Což je pravda a recept na krizi má vláda koneckonců pro všechny stejný. Malý dárek - byť opět nepřímo tlumočený - exekutiva na Fórum českého stavebnictví 2011 přece jen přinesla: s Čiňany na dálnicích se snad čeští stavaři už nemusejí trápit, ministra Bárty tento nápad víceméně opustil. S touto malou náplastí se stavaři (a nejen oni) musí vyrovnat s tím, že máme vládu, jejíž hospodářská politika působí nikoli proticyklicky, ale tržní amplitudy naopak ještě prohlubuje.

Fenomén Valšík

S čím si česká veřejnost spojuje české stavebnictví? Podle průzkumů hlavně s předraženými zakázkami a korupcí. Nepochybně jsou tyto názory reflexí mediálního obrazu celého odvětví. Monitoring tisku během posledních tří měsíců ukázal, že tři čtvrtiny zpráv o stavebnictví jsou zcela či alespoň částečně negativní. Hlavní pozornost médií v této době poutají ceny dálnic, kontroverzní kroky ministra Bárty, skandál na ŘSD či peripetie tunelu Blanka. Václav Pavelka z Native PR na Fóru upozornil i na průnik těchto nálad do „umění“. Stavaře, jehož profil víceméně odpovídá obecným stereotypům, měli možnost po dlouhé měsíce sledovat početní příznivci seriálu „Ordinace v růžové zahradě“, a to v podobě bezskrupulózního, vpravdě nepřilíš sympatického podnikatele Valšíka.

Z průzkumů také vyplývá, že většina obyvatel Česka roli stavebnictví v národní ekonomice nepovažuje za příliš významnou. A to i v případě - ze strany stavařů velmi častých - poukazů na to, že sektor je významným zaměstnavatelem. „Je tady určitá mentální výhrada,“ upozorňuje Josef Kotrba z poradenské společnosti Deloitte. Většina české veřejnosti totiž stavební práce považuje za doménu Ukrajinců, Slováků a dalších „pracovních“ imigrantů. („Ale co máme dělat,“ zaznělo v kuloárech: „vždyť v Praze se dnes na zedníka učí sedm kluků!“) Ekonom Kotrba v těchto souvislostech poukázal na další projev negativního vnímání aktivit sektoru ve veřejnosti: „Je podivné, když se každá zastavená či zrušená stavební zakázka oslavuje!“

Podivné a nikoli ideální. K tomu opět kuloár: „Samozřejmě to vadí. Každý s kým jednáte, vás automaticky považuje za podvodníka a vaše ceny už předem za příliš vysoké!“ K tomu lze dodat, že je víceméně nemožné, aby se tento stav věcí nepromítal i do postojů politické reprezentace k celému stavebnímu průmyslu a jeho problémům. Svou image mají do značné míry čeští stavaři ve vlastních rukách - snad by mohli ten nový začátek odstartovat právě tady.

